

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de heer Rik Daems, kamerlid, en de heer Yves Stevens, woordvoerder

tegen

Dag Allemaal

Met een brief van 30 januari 2006 dienen kamerlid Rik Daems en zijn woordvoerder Yves Stevens klacht in tegen het weekblad Dag Allemaal. Aanleiding is de totstandkoming van een interview dat in het nummer van 10 januari 2006 van Dag Allemaal is gepubliceerd onder de titel 'VLD-kopstuk Rik Daems praat openhartig over de breuk met zijn tweede vrouw'.

De ombudsman van de Raad voor de Journalistiek heeft de inhoud van de klachtbrief meegedeeld aan de hoofdredacteur van Dag Allemaal, die erop geantwoord heeft in een brief van 14 maart 2006. Met een conclusie, gedateerd op 7 april 2006 en met een reeks stukken als bijlage, heeft de advocaat van Yves Stevens hierop een repliek bezorgd. Rik Daems heeft gerepliceerd in een brief van 14 april 2006.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 17 mei 2006. Kamerlid Rik Daems en woordvoerder Yves Stevens, vergezeld door zijn advocaat Frans Wouters, zijn er hun standpunt komen toelichten. Namens Dag Allemaal zijn verschenen: hoofdredacteur Ilse Beyers, journalist Jo Smeets, algemeen directeur Koen Clement, juridisch raadgever Karen Van Brabant en advocaat Geert Glas.

DE FEITEN

In december 2005 verneemt Dag Allemaal dat kamerlid en gewezen minister Rik Daems, in die tijd ook fractieleider in de Kamer, op het punt staat om uit de echt te scheiden. Op 20 december 2005 neemt journalist Jo Smeets contact op met woordvoerder Yves Stevens om hem hiervan bevestiging te vragen. In de loop van de dag zijn er, zowel telefonisch als per mail, nog meerdere andere contacten tussen de journalist – en eenmaal ook tussen hoofdredacteur Ilse Beyers – en woordvoerder Yves Stevens. Deze gaan in eerste instantie over een uitstel van het geplande artikel en in tweede instantie over de inhoud ervan. Als reden voor het uitstel wordt het feit aangevoerd dat de dochter van Daems nog niet op de hoogte was gesteld van de nakende scheiding. Uiteindelijk wordt dezelfde dag nog overeengekomen dat het artikel uitgesteld zal worden en vervangen door een interview over de nakende scheiding en de politieke gevolgen, dat zal verschijnen na de periode van kerstmis en nieuwjaar.

Het interview vindt plaats op 4 januari 2006, en wordt gepubliceerd in het nummer dat verschijnt op 10 januari 2006, nadat het aan Stevens ter inzage is voorgelegd en hij er nog enkele tekstwijzigingen in heeft aangebracht. Na het interview stuurt Stevens ook een mail naar journalist Smeets, waarin hij Dag Allemaal bedankt 'voor de zeer correcte wijze van werken ivm het itv (d.i. interview) van Rik Daems'.

De dag voor de publicatie van het artikel, op 9 januari 2006, bericht De Standaard dat wordt uitgekeken naar een 'andere baan' voor Rik Daems en legt de krant een verband met de echtscheiding waarin het kamerlid verwickeld zit en waardoor hij mogelijk zal verhuizen uit het kanton Leuven. Op 10 januari, dag waarop Dag Allemaal verschijnt, maakt Le Soir bekend dat kamerlid Daems een relatie heeft met een kamerlid van de Parti Socialiste, een gegeven dat in het interview met Dag Allemaal niet ter sprake komt.

In de dagen en weken nadien worden de scheiding van kamerlid Daems en zijn nieuwe relatie uitvoerig besproken in de media, ook in het buitenland. Er wordt door de media en door kamerlid Daems en zijn woordvoerder Stevens met de vinger gewezen naar Dag Allemaal. Om hun standpunt tegenover Dag Allemaal kracht bij te zetten maakt woordvoerder Stevens de mailuitwisseling met Dag Allemaal openbaar.

Op 31 januari dienen Daems en Stevens klacht in tegen Dag Allemaal bij de Raad voor de Journalistiek.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

De klachtbrief van 31 januari 2006 bevat twee elementen, die in de latere conclusies van klagers en tijdens de hoorzitting uitvoerig worden uitgewerkt en toegelicht. In de eerste plaats betogen klagers dat Dag Allemaal hen onder druk heeft gezet om elementen uit het privé-leven van kamerlid Daems prijs te geven. Dag Allemaal dreigde ermee om over zijn huwelijksmoeilijkheden te schrijven terwijl zijn minderjarige dochter hiervan nog niet op de hoogte was. Klagers konden niet anders handelen dan zelf een interview over het privé-leven van Daems aanbieden, omdat ze op die manier uitstel van publicatie konden verkrijgen en aldus vermeden dat het blad zelf met de door hen oncontroleerbare informatie zou uitpakken op een moment dat de dochter van Daems er nog niet van op de hoogte was. In de tweede plaats nemen klagers het weekblad kwalijk dat woordvoerder Stevens, door de polemiek die nadien door de affaire ontstaan is, verplicht is geweest zijn vertrouwelijke mailuitwisseling met journalist Smeets bekend te maken en dat hij op die manier zijn werk als woordvoerder onmogelijk nog correct kon uitvoeren.

Kamerlid Daems betoogt nog dat het bekleden van een publieke functie niet betekent dat het privé-leven publiek eigendom is. Het publieke aspect van het privé-leven van de politicus beperkt zich tot de aspecten die terzake politiek relevant zijn. De publicatie in Dag Allemaal heeft geen enkele politieke relevantie en behoort tot de strikte privé-sfeer. De publicatie komt volgens Daems daarom neer op een onaanvaardbare inmenging in zijn privacy. De publicatie heeft bovendien aanleiding gegeven tot een grote mediaheisa achteraf, die hem schade heeft berokkend.

Dag Allemaal wijst erop dat kamerlid Daems een publieke functie bekleedt. Publieke personen dienen een verdergaande inmenging in hun privé-leven te tolereren dan anderen, zeker wanneer dit privé-leven een invloed kan hebben op hun publieke functie. In het verleden is kamerlid Daems bovendien zelf geregeld met elementen uit zijn privé-leven naar buiten gekomen. Een echtscheiding van kamerlid Daems heeft een maatschappelijke relevantie, omdat de eventuele verhuis van het kamerlid ten gevolge van een echtscheiding een invloed kan hebben op de samenstelling van de kieslijst in Leuven, waar in het verleden een grote tweekamp tussen burgemeester Tobback en kamerlid Daems, allebei lijsttrekkers, is gevoerd.

Dag Allemaal voert aan dat hun journalist met de woordvoerder van Daems contact heeft opgenomen met de bedoeling om informatie na te trekken over de mogelijke echtscheiding. Het blad wou er aanvankelijk enkel een kort artikel over brengen. De vraag om uitstel werd om de genoemde reden gehonoreerd. Het voorstel om een interview te geven kwam van de woordvoerder van Daems en ook de publicatiedatum is afgesproken in onderling overleg, en nadien nog verplaatst op vraag van Daems. Dat alles correct is verlopen, blijkt uit alle mails die over het interview werden gewisseld, en in het bijzonder uit de bedankingsmail die woordvoerder Stevens na het interview heeft gestuurd aan de journalist Jo Smeets. Het is pas

wanneer de relatie van kamerlid Daems met een politica van de PS via andere media aan het licht komt, dat kamerlid Daems en zijn woordvoerder hun houding tegenover het weekblad hebben veranderd en klacht hebben ingediend. Dat woordvoerder Stevens daarbij zijn beroepsregels als woordvoerder zou hebben geschonden door het vrijgeven van zijn emailverkeer met de journalist, is een beslissing die onnodig was en die hij op eigen verantwoordelijkheid heeft genomen, en die Dag Allemaal niet kan worden aangewreven.

BESLISSING

Vooraleer de twee onderdelen van de klacht te behandelen, is het aangewezen om kort in te gaan op de kwestie van de omgang van de pers met het privé-leven van publieke figuren, die zowel door klagers als door de verwerende partij wordt aangehaald.

Ook publieke figuren hebben een recht op respect voor hun privé-leven. Het feit dat iemand een publieke figuur is, geeft de pers niet het recht om ongehinderd over diens privé-leven te berichten. Er zijn echter elementen van het privé-leven, die een invloed kunnen hebben op het publieke leven. Berichtgeving hierover kan verantwoord zijn omdat het publiek het recht heeft geïnformeerd te worden over kwesties van maatschappelijk belang.

De klacht bestaat uit twee onderdelen, die door de Raad voor de Journalistiek als volgt worden beoordeeld:

1. Dag Allemaal zou druk hebben uitgeoefend op klagers om elementen uit het privé-leven van politicus Daems naar buiten te brengen.

Uit emailverkeer blijkt dat Dag Allemaal oordeelde dat er een voldoende maatschappelijke relevantie ligt in de gevolgen die een eventuele scheiding van politicus Daems kon hebben op de gemeenteraadsverkiezingen in Leuven. Van bij de eerste contacten tussen journalist Jo Smeets en de woordvoerder van Daems werd naar de maatschappelijke implicaties van een eventuele echtscheiding verwezen. Dit blijkt uit de mail die Smeets op 20 december 2005 om 15.07 uur aan de woordvoerder van Daems heeft gericht en waarin ook wordt gesproken over 'zijn (d.i. Daems) standpunt over de komende gemeenteraadsverkiezingen.'

Over de vraag of Dag Allemaal morele dwang heeft uitgeoefend op Daems om een interview toe te staan, lopen de versies uiteen. Klagers houden voor dat dit gebeurde onder de druk van Dag Allemaal, dat volgens hen van plan was om twee pagina's te maken over de echtscheiding, en dat op een moment dat de dochter van de politicus nog niet op de hoogte was gesteld van de nakende scheiding. Door zelf een interview voor te stellen, wilden klagers naar eigen zeggen erger voorkomen, namelijk eenzijdige berichtgeving en publicatie voordat de dochter op de hoogte was van de echtscheiding. Dag Allemaal houdt voor dat het enkele feit van de nakende echtscheiding onmogelijk een stuk van twee pagina's kon verantwoorden. Het is alleen maar omdat Daems een exclusief interview aan het weekblad gaf, dat het onderwerp een ruimere behandeling kreeg.

Vast staat dat binnen de tijdspanne van minder dan twee uren, en zonder dat de mailuitwisseling wijst op spanningen, partijen het volledig eens zijn geworden over de te volgen weg, namelijk een interview waarvan beide partijen binnen diverse mails de contouren hebben vastgelegd. Klagers zijn personen die gewend zijn om te gaan met de media en konden dus weten wat zij toezegden en wat niet.

Vast staat eveneens dat partijen het eens waren over de definitieve tekst van het interview, met inbegrip van foto's en vermeldingen op de cover van Dag Allemaal, elementen die tot op het laatste moment in gemeenschappelijk overleg werden bijgestuurd.

Ten slotte staat het vast dat klagers het interview volledig correct hebben bevonden, en dat woordvoerder Stevens de betrokken journalist en de hoofdredactrice heeft bedankt voor ‘de correctheid waarin het itv (d.i. interview) is verlopen’. Woordvoerder Stevens heeft het interview bovendien de dag voor de publicatie in Dag Allemaal in een Belgabericht aangekondigd, wat eveneens laat uitschijnen dat hij het met de inhoud ervan eens was. Waar klagers voorhouden dat op hen druk werd uitgeoefend, stelt de Raad voor de Journalistiek vast dat die druk niet blijkt uit de mailuitwisseling die de telefonische contacten bevestigde noch uit de mailuitwisseling nadien. Klagers hebben zelf voor het interview gekozen en er bovendien uitdrukkelijk alle stappen van goedgekeurd. Het is pas nadat in andere media overige elementen uit het privé-leven van politicus Daems aan het licht kwamen en daarover een maatschappelijke discussie ontstond, dat zij zijn gaan voorhouden door dag Allemaal onder druk te zijn gezet.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel dat dit onderdeel van de klacht ongegrond is.

2. Woordvoerder Stevens zou zich door de zaak verplicht hebben gezien om zijn mailuitwisseling bekend te maken en daardoor het vertrouwen tussen woordvoerders en journalisten te schenden.

De Raad voor de Journalistiek stelt vast dat hij niet bevoegd is om zich uit te spreken over een kwestie die betrekking heeft op de beroepsregels van woordvoerders.

Brussel, 22 juni 2006